7. uge Jesus er opstået!

"Da jeg så ham, faldt jeg ned for hans fødder som død; men han lagde sin højre hånd på mig og sagde: Frygt ikke! Jeg er den første og den sidste og den, som lever: Jeg var død, og se, jeg lever i evighedernes evigheder, og jeg har nøglerne til døden og dødsriget" (Åb 1,17-18).

Hovedtanke

Jesus har besejret døden. Hans opstandelse viser hans magt og giver os håb om evigt liv.

Introduktion

At Jesus blev korsfæstet kunne i første omgang opfattes som et nederlag. Men det taler følgende imod: I hans discipelskare er der sket en bemærkelsesværdig forvandling. Skuffede og ængstelige skikkelser (Joh 20,19) bliver til frygtløse mennesker, der i al offentlighed forkynder den korsfæstede Jesus. De finder sig i at blive kastet i fængsel og eventuelt blive slået ihjel af den grund (ApG 4,20; 5,29).

Den romerske historieskriver Tacitus var modstander af kristendommen. Han er derfor et troværdigt vidne, når han i sine Annaler skriver om Jesus, efter at han er blevet henrettet: "På trods af en sådan midlertidig svækkelse, voksede den skadelige overtro frem igen" (ifølge Martin Dibelius: Jesus. Berlin 1939, 12).

I begyndelsen rådvildhed, frygt og tavshed – og dernæst det modsatte. Hvordan kan denne forandring forklares? Der må være sket noget, der i det mindste kan være en indikator for denne forandring: Den opstandne Jesus har vist sig for sine disciple!

Oversigt

Søndag	Overraskende melding	Joh 10,17-18 Matt 12,40
Mandag	Tegn, der giver håb	Matt 27,50-53
Tirsdag	Forgæves forsøg på at distrahere	Matt 27,62-66 28,11-15
Onsdag	"Han er opstanden!"	Matt 28,1-10
Torsdag	Vidner til den opstandne	Joh 20,11-29 1 Kor 15,5-8
Fredag	Vejen er banet	1 Kor 15,14-22

Overraskende melding

Joh 10,17-18
Matt 12,40

Hvordan viser Jesu nærhed til sin himmelske far sig?

På hvilken måde viser Jesus sig ikke blot som passivt lidende ("offer"), men også som aktivt handlende ("gører")?

Forståelse

Faderens kærlighed viser sig i, at han giver sit liv for "sine" (v. 14-15). Det sker ikke som et offer, der er underlagt en fremmed vilje eller en tilfældig skæbne. Det sker af egen fri vilje – det er tegn på hans magt. Dette gælder på trods af, at de ydre omstændigheder ved hans henrettelse – overfladisk betragtet – kunne tyde på det modsatte. Jesu herredømme viser sig dog ikke kun ved, at han giver sit liv, men også i evnen til at tage sit liv tilbage – i opstandelsen.

Dette er et bemærkelsesværdigt udsagn. Til forskel fra andre nytestamentlige fremstillinger understreges det her, at Jesu opstandelse (også) er hans egen handling, som understreger hans magt. Sønnen har samme magt til at opvække døde som Faderen. Dette gælder ikke udelukkende andre mennesker, men også ham selv. Det sker ikke i konkurrence med Faderen. Det er et resultat af deres inderlige forbundethed.

Ligesom i de øvrige evangelier knyttes også her Jesu lidelse, død og opstandelse tæt sammen (sml. Matt 16,21; 17,23; 20,19). Jesus kender sin opgave og forudsiger sin opstandelse. Men disciplene forstår det ikke.

Refleksion

"Døden er den side af helheden, som vender mod os. Den anden side hedder opstandelse" (Romano Guardini).

Tegn, der giver håb

Matt 27,50-53

Hvad sker der i umiddelbar tilknytning til Jesu død på korset?

Hvor ses i dag tegn på liv midt i kaos og håbløshed?

Forståelse

I samme øjeblik, som Jesus døde, hændte der – ifølge evangelierne – forskellige ting. Matthæus er den eneste evangelist, der også nævner en opvækkelse af døde. Grave åbnes, og mange hensovede hellige opstår. Efter Jesu opstandelse forlader de deres grave og går til Jerusalem, hvor de møder mange mennesker.

Her rejser der sig nogle spørgsmål: Hvilke hellige er der her tale om? Blev de vakt til live ved Jesu død eller først søndag morgen? Hvad blev der af dem? Disse spørgsmål giver teksten ikke noget svar på. Men det står klart: Opstandelsesmorgenens lys stråler allerede ind på langfredags mørke. Jesu opstandelse er et forbillede og selve årsagen til vores egen opstandelse.

Disse *hellige* "står billedligt for alle de øvrige retfærdige, der har levet og lidt i Israel (sml. 23,29-37)" (SEB 1455). Dermed begynder den eskatologiske opfyldelse af de forskellige opstandelsesløfter (sml. Es 26,19; Dan 12,2). Jesu død er den afgørende milepæl på den vej, som Gud når sit mål på.

Anvendelse

Som en regnbue efter tordenvejret eller en plante, der baner sig vej gennem asfalten, sætter Gud med opstandelsen et tegn fyldt med håb midt i smerte, lidelse og forgængelighed.

Refleksion

"Mennesket reddes ud af nøden ved hjælp af håbet" (Menander).

Forgæves forsøg på at distrahere

Matt 27,62-66; 28,11-15

Hvad frygtede ypperstepræsterne og farisæerne?

Hvordan kan den slags forsøg på at lede på afveje/fake news gennemskues?

Forståelse

Hans modstandere opfattede Jesus som en bedrager. Hverken hans ord eller hans gerninger havde kunnet overbevise dem om, at han ikke var af denne verden (Joh 6,38). Og de mistænkte disciplene for at have planlagt et snedigt bedrag, nemlig at ville stjæle liget af den korsfæstede og dernæst påstå, at han var opstået.

På grund af deres frygt havde ypperstepræsterne og de ældste en forklaring parat, som de et par dage senere kunne falde tilbage på. Men hvordan skulle de vagthavende soldater forklare noget, der angiveligt var sket, mens de sov?

Man har påstået, at graven slet ikke var bevogtet. At de kristne bare fandt på det for at imødegå beskyldningen om, at de skulle have stjålet Jesu lig. Man har også påstået, at ypperstepræsterne ikke var bekendt med forudsigelsen af opstandelsen. Men: Med Judas havde ypperstepræsterne kontakt til en af de tolv, der gav dem interne informationer. Desuden havde Jesus selv nævnt sin opstandelse i al offentlighed *(se søndagsafsnittet)*.

Anvendelse

Vagterne ved graven kunne ganske vist have forhindret, at liget blev fjernet, men de kunne ikke forhindre selve opstandelsen. Guds handlen og forkyndelsen af den kan ingen bremse. På trods af alle forsøg på at affærdige Jesu opstandelse som en legende er og bliver den en begivenhed, der er bevidnet på bedste vis.

”Han er opstanden!“

Matt 28,1-10

Hvilke særlige hændelser nævnes i forbindelse med Jesu opstandelse?

Hvilken betydning kan det have, at der ikke findes en skildring af den egentlige opstandelse?

Forståelse

Mens vagterne ligger ”som døde“, er de to kvinder lydhøre og parat til at følge englens opfordring til at se den tomme grav (Mark 16,5; Luk 24,3) og fortælle de andre disciple, hvad de har set.

Det centrale budskab i alle evangelierne er, at den korsfæstede Jesus opstod. Dette er ikke blot en opfyldelse af det, som Jesus tidligere havde forkyndt (se søndagsafsnittet). Gud selv har dermed vedkendt sig ham og bekræftet hans mission.

At Maria Magdalene og den anden Maria skal give budskabet om Jesu opstandelse videre, er forbløffende, da kvinder ikke var accepteret som vidner i en retssag. Gud bruger her mennesker, der ikke nød stor anseelse i samfundet, til at forkynde hans handlen, ligesom han gjorde det ved hjælp af hyrderne ved Jesu fødsel (Luk 2,17-18).

Anvendelse

Ved graven vakler kvinderne mellem frygt og glæde. Men de sætter sig i bevægelse og løber ind i Jesus. Det kan også være vigtigt for os ikke at stå i stampe, men at ”gå hen“. Jesus møder os ikke først og fremmest, når vi står stille, men snarere, hvor vi er i bevægelse, handler og vover noget. Vi erfarer Jesus mindre i teorien end i det praktiske liv. Somme tider også mellem frygt og glæde.

Refleksion

”Opstandelsen ændrer alt. Døden ændrer sig. Før var den afslutningen, nu er den begyndelsen“ (Max Lucado).

Vidner til den opstandne

Joh 20,11-29
1 Kor 15,3-8

Hvorfor nævner Paulus mange vidner, der har set den opstandne?

På hvilken måde har Jesus "vist sig" for mig?

Forståelse

Det er vigtigt for Paulus at argumentere såvel historisk som juridisk fornuftigt for Jesu opstandelses troværdighed. Da kvinder i al almindelighed ikke havde adgang til det jødiske og antikke retsvæsen som vidner, nævner han dem ikke her på trods af, at det var kvinder, der først opdagede den tomme grav *(se onsdagsafsnittet)*.

I stedet lægger apostlen vægt på de opstandelsesvidnesbyrd, der var kendt allerede, og han henviser til det store antal mennesker, der kendte Jesus inden korsfæstelsen, og som havde set og genkendt ham efter opstandelsen. Dertil kommer, at der på det tidspunkt, hvor brevet blev skrevet (mellem 50 og 60 e.Kr.), stadig fandtes mange førstehåndsvidner, som man ville have kunnet spørge.

De omtalte *femhundrede brødre* var formodentlig ikke udelukkende mænd. Udtrykket "brødre" indbefattede efter datidens norm også kvinder. Der var også kvinder blandt apostlene. En af dem nævner Paulus ved navn (Rom 16,7 – Bibelen 2020)

Anvendelse

Af og til forsøger man at forklare den opstandnes tilsynekomst psykologisk: Mennesker havde "syner" på grund af de bristede håb og den store skuffelse, de havde oplevet. Det skulle så være en følge af deres følelsesmæssige sindstilstand. Men der fandtes i hundredvis af vidner, der uafhængigt af hinanden bekræftede den samme begivenhed.

Et *øjenvidne* defineres som "en person som har set noget ske og derfor er i stand til at beskrive hændelsen" (Politikens Nudansk Ordbog). Kan det virkelig tænkes, at så mange mennesker tager fejl i deres iagttagelse?

Refleksion

Hvad bygger min tro på Jesu opstandelse på?

Vejen er banet

1 Kor 15,14-22

Hvad er for Paulus garantien for, at de døde vil opstå?

Hvorfor er opstandelseshåbet blevet en vigtig ting for mig?

Forståelse

For Paulus giver fromme og opbyggelige ord ingen mening, medmindre de hænger sammen med det konkrete kristushåb, der rækker ud over døden. I sin argumentation over for korintherne anvender Paulus her for første gang den såkaldte "Adam-Kristus-typologi". Adam er så at sige som modsætning en forløber for Kristus. Ved Adam kom døden ind i verden, ved Jesus blev verden frelst fra døden. Nutiden er en slags mellemstadium. Kristus er allerede opstået som "førstegrøde" (sml. 5 Mos 26,1-11), men de dødes opstandelse i almindelighed ligger forude.

Anvendelse

Når det er lykkedes at redde én minearbejder op efter en mineulykke, så er vejen også banet for de øvrige.

Resumé

Det Nye Testamente vidner samstemmende om Jesu opstandelse. Dermed giver det et håb, der rækker ud over dette liv.

Egne tanker

Spørgsmål til drøftelse

1 Ifølge en meningsmåling tror 18% af tyskerne over 18 år på Jesu opstandelse (INSA 2019).

Hvad mener I om dette? Hvorfor tror I på Jesu opstandelse?

"Opstandelsen ændrer alt. Døden ændrer sig. Før var den afslutningen, nu er den begyndelsen" (Max Lucado).

Hvad tænker I om dette udsagn?

2 📖 Matt 27,62-66; 28,11-15
På hvilken måde tog Jesu modstandere forudsigelsen af hans opstandelse mere alvorligt end disciplene?

Hvad opnåede ypperstepræsterne og farisæerne med deres plan om at forhindre et eventuelt bedrag?

Hvilke årsager til at betvivle opstandelsen findes der i dag?

3 📖 Matt 28,1-10
Hvilken betydning kan det have, at opstandelsens konkrete forløb ikke skildres? Hvor vigtigt er det også for os, at vi ikke bliver stående, men begiver os på vej?

4 📖 1 Kor 15,14-22
Hvorfor står og falder det at være en kristen med troen på Jesu opstandelse?

Hvad taler imod, at denne tro kun skulle være en strategi til bearbejdelse af disciplenes krise?

5 **Hvilken rolle spiller troen på Jesu opstandelse for jer? Er der i den forbindelse stadig spørgsmål, der forbliver ubesvarede for jer?**